

ΕΝΤΌΣ ΕΠΟΧΉΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 3 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011 • ΤΕΥΧΟΣ 65 • ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ΄

ΥΠΟ ΤΗ ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΩ

Ευρωπαϊκή Αριστερά και έξοδος από την κρίση

Παύλος Κλαυδιανός

Οι αποφάσεις της τελευταίας Συνόδου Κορυφής της ΕΕ που κατέληξαν στη λεγόμενη «Συμφωνία για το Ευρώ» επιβεβαίωσαν τις αναλύσεις που επιχειρηματολογούσαν ότι αυτή συνιστά τον τρίτο, μετά το Μάαστριχτ και τη Λισαβόνα, σταθμό στη διαδρομή της ΕΕ με τον οποίο επιχειρείται η περαιτέρω θεσμική θωράκιση της άσκησης νεοφιλελεύθερης πολιτικής. Αυτό είναι και το περιεχόμενο της θρυλούμενης οικονομικής διακυβέρνησης που υιοθετήθηκε*. Η πολιτική που θα ασκείται, στο σύνολο της ΕΕ στο εξής θα έχει μόνο έναν κριτή, τις αγορές: στην ανάπτυξη, την απασχόληση, την κοινωνική αλληλεγγύη, το περιβάλλον κ.τ.λ. Τα κενά που παρουσίαζε το Σύμφωνο Σταθερότητας – το οποίο κάποια στιγμή θεωρήθηκε από μερικούς ότι «αποδιαθρόθηκε» – τώρα καλύφθηκαν και με το παραπάνω.

Το ιδιαίτερο στοιχείο αυτού, του τρίτου σταθμού, είναι ότι συντελείται εν μέσω κρίσης και μάλιστα εντεινόμενης. Όχι μόνο δεν οδήγησε τους ιθύνοντες της ΕΕ σε χαλάρωση της υφεσιακής πολιτικής που είχαν επιβάλει, παρά τα καταστροφικά αποτελέσματά της, αλλά αντίθετα την ενίσχυσαν. Όχι με μέτρα ποσοτικά, πρόσκαιρα αλλά ποιοτικά, θεσμικά, διαρκή. Δεν υπάρχουν πλέον αυταπάτες, δεν θέλησαν να υπάρχουν, το παιχνίδι έγινε πολύ καθαρό. Οι δυνάμεις της Σοσιαλδημοκρατίας – όσες βρίσκονται στην εξου-

σία – αποδέχθηκαν αυτή τη λογική πλήρως και με περιθωριακές παρατηρήσεις όσες βρίσκονται στην αντιπολίτευση.

Το Σύμφωνο για το Ευρώ έφερε ακόμη ένα νέο στοιχείο στο τραπέζι επίσης με σαφήνεια. Τις κυρίαρχες δυνάμεις της ΕΕ δεν απασχόλησε κανένα ζήτημα χωρών που απειθαρχούν ή υστερούν ενώ ο κορμός, τάχα, της Ένωσης προχωρά σταθερά, δυναμικά. Τα κριτήριά τους ήταν εντελώς ταξικά και προνόησαν για την πολιτική που θα ασκηθεί για ολόκληρη την ΕΕ για μια μακρά περίοδο. Κατά τη γνώμη μου, το «Σύμφωνο για το Ευρώ» αφαιρεί το μεγαλύτερο μέρος του εδάφους όσων προσέγγισαν τα ζητήματα της κρίσης κυρίως γεωγραφικά ως σχέσεις εξάρτησης, πολύ περισσότερο κατοχής κ.τ.λ.

Αποκαλύφθηκε, ακόμη, ότι στην ηγεσία της ΕΕ δεν υπάρχει κανένα άγχος για την κρίση χρέους που διαπερνά όλη την Ευρώπη. Εξάλλου, ο όγκος τους χρέους είναι απόρροια πολιτικών που ασκήθηκαν σ' αυτή τη φάση συνειδητά (διάσωση τραπεζών κ.ά.) και θωρακίστηκαν στο παρελθόν θεσμικά (μείωση φορολογικών συντελεστών, δανεισμός του κράτους από τις αγορές). Εκείνο για το οποίο αγωνιούν είναι πώς θα εισπραχθούν τα χρέη αυτά. Αυτό τους απασχόλησε, αυτό επιχειρήθηκε να διασφαλιστεί με τους μηχανισμούς «διάσωσης» που θεσπίστηκαν και κυρίως με τους όρους που τέθηκαν, στις χώρες που θα ζητήσουν «διάσωση». Πρόκειται για διάσωση των δανειστών και μάλιστα, όπως θα

φανεί στο μέλλον, αυτών που είναι ακρογωνιαίος λίθος του αχαλίνωτου καπιταλισμού της περιόδου αυτής, όχι όλων. Έννοιες όπως η χρηματοπιστικοποίηση της οικονομίας, αποσαφηνίζονται πλήρως με όλα αυτά που αποφασίστηκαν. Ή να το πούμε διαφορετικά, πρόκειται για την πλήρη ηγεμονία του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Το ότι οι αγορές, και παρά την επιρροή που είχαν, ήδη φαίνεται να αξιολογούν αρνητικά τις αποφάσεις που πάρθηκαν δεν πρέπει να μας μπερδεύει καθόλου. Εξάλλου το Σύμφωνο για το Ευρώ είναι ένα οικοδόμημα που θα δεχθεί πολλές προσθήκες στο μέλλον. Εν μέσω κρίσεων, βεβαίως, και κοινωνικών συγκρούσεων όλο και μεγαλύτερης έκτασης. Υπάρχουν ήδη ενδείξεις που μπορούμε να πούμε ότι μια κοινωνική Ευρώπη σε κίνηση. Γι' αυτό, εξάλλου, αφαιρέθηκαν τόσο σπουδαίοι τομείς πολιτικής από τις κυβερνήσεις. Το Σύμφωνο συνιστά ένα μεγάλο πλήγμα στη Δημοκρατία και αυτό δεν πρέπει να αφήσει αδιάφορη την Αριστερά.

Και η Ελλάδα; Ακόμη και ο Πρωθυπουργός ήταν πιο προσεκτικός από ό, τι στην άτυπη σύνοδο όταν παρουσίαζε τις αποφάσεις. Το πρόβλημα για την Ελλάδα, είναι ολόκληρο μπροστά μας και να μην έχουμε κανένα πρόβλημα οι αριστεροί ότι συμπίπτουμε στις εκτιμήσεις μας με τις 'αγορές' όταν μιλούν για χρεοκοπία.

Επομένως και η συζήτηση μέσα στην Αριστερά, γενικότερα στην ελληνική κοινωνία θα συνεχιστεί. Με

τα νέα, βέβαια, δεδομένα που αποσαφηνίζουν πιο πολύ τα ζητήματα. Και αυτό είναι καλό.

Χρήσιμο υλικό σ' αυτή τη συζήτηση φέρνει σ' αυτό το φύλλο της «Εποχής» και το «Εντός», του οποίου η «επανεκκίνηση», ελπίζουμε, να είναι περισσότερο λειτουργική, πασχίζοντας να φέρει θεωρητικές επεξεργασίες, για σοβαρά επίκαιρα θέματα. Μιλώντας για το «Σύμφωνο», και για την έξοδο από την κρίση στην ΕΕ ο **Χρήστος Λάσκος** με το σημείωμά του «Περί Ευρώπης και Αριστεράς» προλογίζει δύο άρθρα για το θέμα αυτό. Το ένα είναι του **Μισέλ Ισόν**, γνωστού στους αναγνώστες μας, με τον τίτλο – ερώτημα: «Να φύγει μια χώρα από την ευρωζώνη»; Το άλλο είναι της **Οζλέμ Οναράν**, οικονομολόγου, με τίτλο «Για μια διεθνιστική Ευρώπη». Το πρώτο κυρίως παραθέτει επιχειρήματα που ενισχύουν το ατελέσφορο της εξόδου. Το δεύτερο, επιχειρεί να συγκροτήσει έναν κορμό προτάσεων – αιτημάτων της Αριστεράς για όλη την Ευρώπη ως τη βάση μιας εναλλακτικής πολιτικής για μια «διεθνιστική Ευρώπη». Ο **Ευκλείδης Τσακαλώτος** με το «Τρία σενάρια εξόδου από την κρίση» που παραθέτει μας βοηθά, εφόσον παραθέτει πρώτα το θεωρητικό υπόβαθρο, να κατανοήσουμε καλύτερα τις διαφορετικές προτεινόμενες σήμερα πολιτικές εξόδου.

* Θ. Παρασκευόπουλος, «Εποχή» 6 Μαρτίου, φύλλο 1049.